

REDACTIE

mensch is niet enkel een „homo politicus”, hoe belangrijk in haar uitwerking, ja hoe onontbeerlijk de politiek ook moge zijn. Er zijn zeer zeker menschen op wie de benaming bijna zonder restrictie van toepassing is, diegenen onder ons die hun gansche streven op een politiek doel hadden gericht en die — in een begrijpelijk, een nobel, maar wellicht onvoldoende doordacht idealisme — verwacht hadden, er het overgrootste deel van verwezenlijkt te zien. Dezulken kunnen zich door het thans gebeurde verpletterd gevoelen — hoewel ook hun nog de kracht tot een innerlijk herstel moet en kan worden toegewenscht. Maar wij anderen? Wij die van de menschenlijke onvolkomenheid, en zeker in het politieke, altijd vast overtuigd zijn geweest? Moeten wij ons thans gevoelen, moeten wij thans spreken en handelen, alsof de politieke toestand waarin wij ons eensklaps bevinden, iets geheel en al nieuws voor ons ware? Is Nederland niet reeds vroeger door vreemde legers bezet geweest? En zijn wij als personen, zelfs zonder buitenlandsche overheersching, somtijds niet zeer onbevredigd geweest door den politieken status waaronder wij leefden? Politiek heeft ons nooit volkomen bevredigd en ook nooit uitsluitend bezig gehouden. Ieder onzer heeft eigenlijk altijd ondervonden dat politiek voor hem niet het een en het al was, omdat hij altijd heeft geweten dat zij, zelfs dan wanneer zij uitgaat van een absoluut ideaal, in de praktijk nooit anders is dan de zeer wisselvallige resultante van geven en nemen, van schipperen en consequent blijven, van beurtelings gehoorzamen aan materieele belangen en aan grootsche concepties. Wij hebben er ons in weten te schikken, in de hoop op beter, en omdat er nog iets anders was in het leven. Zoo kunnen wij ons ook thans nog wel schikken in hetgeen ons wedervaart.

Want inderdaad, er is iets anders, ook nu nog. Er zijn nog mannen en vrouwen die de kunst verstaan van te zien en die er een vertroosting in zullen vinden, deze prachtige lente met de oogen te beleven. Wie psychisch gezond is gebleven — en dat zijn verreweg de meesten — kan ook nu nog zich tijdelijk onttrekken aan alle kwellend denken en telkens opnieuw zich verheugen in het spel dat het licht speelt met zacht bewegende bladeren; ook nu nog kan hij het water zien kabbelen op den adem van den wind en ranke vogels zien voortschieten door een luchtruim van waaruit althans op dit oogenblik geen dreiging meer tot hem komt. Hij zal blijven beseffen dat deze dreiging elders voortduurt en dat de wereld misschien de meest schokkende periode van haar geschiedenis beleeft; maar hij zal tevens weten dat er nog enkele gave en rustige plekken zijn overgebleven. En hij zal zich het recht toekennen, van deze rustige plekken nog zooveel mogelijk te genieten.

Zulk een plek is ook het familie-leven en het leven met vrienden. Wij houden niet alleen nog van de zon en de bloemen, wij houden ook nog van onze kinderen, van onze naasten,